

Franz Gerhard von Kügelgeni Georg Friedrich Parroti portree – ühe maali leidmis- ja rännakulugu

INGRID SAHK

Meie ettekujutus Tartu ülikooli kuulsa rektori ja füüsikaprofessori Georg Friedrich Parroti välimusest tugineb peamiselt ühele allikale, Franz Gerhard von Kügelgeni maalitud portreele, mis aga viimased peaaegu 100 aastat arvati kadunuks.¹ Tänu õnnelikule juhusele jõudis kadunud portreemaal 2016. aastal Tartu Ülikooli valdusesse.² Järgnev artikkel annabki ülevaate maali leidmisloost, selle päritolu ning autorluse tõendamise tarvis tehtud uurimistööst.

Kadunud, kuid mitte unustatud

Võime öelda, et Parroti portreemaal oli alates 20. sajandi algusest küll kadunud, kuid mitte unustatud, sest 1853. aastal maali põhjal tehtud litograafia andis küllalt hea ettekujutuse Kügelgeni maalist (ill. 1). Litograafia vahendusel on jäljendatud Parroti portreed nii Inglisilla bareljeefil (1913), Ilmar Malini maalidel 1980. aastatel kui

---

¹ Vt veel viimases Kügelgenide näituse kataloogis sellekohane viide: *Dresdeni ja Peterburi vahel. Kunstnikest kaksikvennad von Kügelgenid*, koost Kadi Polli (Tallinn, 2015), 137.

² *Novaator: uudisteportaal*, 09.08.2016.

ka teistel kunstiteostel ning meenetrükistel. 19. sajandi II poolel valmis Julie Hagen-Schwarzil ülikooli tellimusel ka Kugelgeni³ maali koopia, kuid 1915. aastal evakueeriti see maal Voroneži ning on meile samahästi kui kadunud.⁴

Kui 2016. aastal saabus ülikooli kunstimuseumisse USA-st e-kiri, milles oli info eBaysse müüki minevast Parroti portreemaalist, oli loomulikult esmane küsimus, kas tõesti on tegemist sellesama kadunuks peetud maaliga. Selguse saamiseks tuli kiiresti rekonstrueerida Kugelgeni teose provenients ehk pärimislugu ning kontrollida müüja antud nappide faktide sobivust maali identiteediga (ill. 2). Selle tarvis said värske pilguga üle loetud Kugelgeni ja Parroti portreega seotud allikad. Dorothee von Hellermanni koostatud Kugelgeni loomingu ülevaatekataloog koondab põhilised viited maaliga seotud allikatele.⁵ Jõudes sealtkaudu Friedrich Bienemanni kirjutatud Parroti biograafiani, selgus, et Kugelgenil oli 1804. aastaks valminud üliõpilaste tellitud portree, millest kunstnik tegi hiljem korduse mõisnik von Lipharti tellimusel.⁶ Seega eksisteeris 19. sajandil kaks versiooni Parroti portreest: esmamaal (nn maal nr 1) ja selle autorikordus, repliik (nn maal nr 2). Millal ning mis ajendil Lipharti tellitud kordusmaal valmis, ei ole Bienemannil märgitud. See võis toimuda vahemikus 1804–20 ehk siis enne kunstniku surma. Bienemannil leidub ka viide sellele, et kordusmaali omanikuks sai hiljem von Oettingenide perekond, kuid millal omanikuvahetus toimus, on taas faktiliselt tõestamata.⁷

Oluline on siinjuures rõhutada asjaolu, et kumbki kahest maalist, ei Parroti portree esmavariant ega selle kordus, ei olnud tellitud ülikooli poolt. Noore, 36-aastase professor Parroti portree valmis te-

³ Siin ja edaspidi Kugelgen = Franz Gerhard von Kugelgen, kui ei ole nimetatud teisiti.

⁴ *Dorpat-Jurjev-Tartu ja Voronež: ülikooli kollektsooni saatus: kataloog I*, koost. Anu Hindikainen, Inge Kukkk, Jelena Pšenitsõna ja Anatoli Vilkov (Tartu Ülikool, 2006), 314.

⁵ Dorothee von Hellermann, *Gerhard von Kugelgen (1772–1820): das zeichnerische und malerische Werk* (Berlin, 2001), 195.

⁶ Friedrich Bienemann, *Der Dorpater Professor Georg Friedrich Parrot und Kaiser Alexander I* (Reval, 1902), 220, 221.

⁷ Bienemann, *Der Dorpater Professor Georg Friedrich Parrot*, 221. Liivimaalt ja Tartu lähedalt pärit mõjukad baltisaksa perekonnad Liphartid ja Oettingenid suhtlesid omavahel tihedalt. Näiteks Karl Eduard von Lipharti kunstiõhtutel 1850. aastatel Tartus osalesid vennad Alexander, Nikolai ja Arthur von Oettingen. Samuti oli noor Karl Eduard von Liphart münud vanaisalt päranduseks saadud Kuremaa mõisa just Oettingenidele.

Illustratsioon 1. P. Smirnov, F. G. von Kugelgeni järgi, litograafia, 1853. TÜ raamatukogu, ÜR4493.

Illustratsioon 2. USA-st saadetud foto Parroti portreemaalist.

mast innustunud ja vaimustunud üliõpilaste initsiatiivil. Tudengite esialgne mõte ja soov oli eksponeerida Parroti vastvalminud portree ülikooli taasavamise teise aastapäeva puhul ehk siis 21. aprillil 1804. aastal. Sellega ülikooli nõukogu ei nõustunud, nagu ka võimaliku hilisema, postuumse eksponeerimisega.⁸ Poleemikast, mille üliõpilaste ettepanek tollases äsja taasavatud Tartu ülikoolis põhjustas, saame elava ülevaate arhiivimaterjali abil.⁹ Kirjavahetus Parroti portree asjus jõudis isegi keiser Aleksander I lauale, temagi esindusportree ülikooli jaoks maalis Kugelgen samal 1804. aastal.¹⁰ Keisri portree tellimust vahendas Parrot ise ning hoidis valminud portreed hiljem oma eluruumides.¹¹ Maal, mis kujutas keisrit antiikses rõivas, on hävinud, kuid sellest on säilinud kirjeldused ja ka hiljuti leitud in-

⁸ Rahvusarhiiv, EAA, 402-3-1277, l. 22.

⁹ Acta des Conseils und Directoriums der Kaiserlichen Universität zu Dorpat betreffend Georg Friedrich Parrot. EAA, 402-3-1277, l. 21–32.

¹⁰ F. C. A. Hasse, *Das Leben Gerhards von Kugelgen, erzählt von F. Ch. A. Hasse: nebst einigen Nachrichten aus dem Leben des K. russ. Cabinetsmalers Karl von Kugelgen* (Leipzig, 1824), 108.

¹¹ Bienemann, *Der Dorpater Professor Georg Friedrich Parrot*, 221.

terjöörifoto.¹² Kaalukaim põhjendus, miks keelduti Parroti portree avalikust esitlusest, oligi asjaolu, et keisri portreega samas ruumis ei saa ega sobi eksponeerida professori portreed.¹³ Ka Parrot loobus otsustavalt sellest aust, et ta pilt n-ö ülikooli panteoni kaunistaks, ning andis teada, et portree on tema perekonnale mälestus tudengite austusest ja sõprusest ja jääb selleks.¹⁴ Igal juhul oleks intrigeeriv mõelda, arvestades Kügelgen – Parrot – Aleksander I ehk kunstniku-portreeteritava-tellija omavahelist seotust ja lähedast tutvust, kas ja kuidas üks tellimus teist võis mõjutada.

Maalide rännakud

Milline oli siis Parroti portreemaali saatuse pärast „Fama koopas“¹⁵ tormi põhjustanud eksponeerimise vaidlusi? Üliõpilaste tellitud portree, nn maali nr 1 kinkisid tudengid Parrotile ja see jäi tema perekonnale. Võimalik, et maal rändas koos omanikuga Peterburi, kuhu Parrot asus elama 1826. aastal. See sobiks asjaoluga, et 1853. aastal Parroti surma järel trükiti Peterburis Kügelgeni maali järgi tehtud litograafia. Hiljem, 19. sajandi teisel poolel ning kindlasti veel aastal 1902, on maal asunud Järvamaal (ill. 3) Parrotitele kuulunud Kuusna mõisas.¹⁶ Viimane jälg¹⁷ maalist nr 1 on 1932. aastast, mil Tartu ülikooli 300. aastapäeva näitusele laenutas maali Tartus elanud Helene von Parrot.¹⁸

Kordusmaali ehk maali nr 2 kohta ei ole 19. sajandist eriti palju fakte teada, kuid 20. sajandi rändamiselugu on seda põnevam. Kui-võrd uurimise käigus kujunes ja leidis kinnitust hüpotees, et just

¹² Kristiina Tiideberg, „Esimene teadaolev kujutis Tartu ülikoolile kuulunud Gerhard von Kügelgeni Aleksander I portreest“, *Tartu Ülikooli ajaloo küsimusi*, XVI (Tartu, 2017), 260.

¹³ EAA, 402-3-1277, l. 21, 30.

¹⁴ EAA, 402-3-1277, l. 25.

¹⁵ Kujundlik väljend üliõpilase Peterseni kirjast. EAA, 402-3-1277, l. 22.

¹⁶ Bienemann, *Der Dorpater Professor Georg Friedrich Parrot*, 221 ja repro tiitellehel.

¹⁷ Tänan Malle Ermelit Tartu Ülikooli raamatukogust selle infoviite eest: Merje Mets, Kaja Noodla, „Näitusi ülikooli raamatukogu varadest“, *Tartu Ülikooli raamatukogu töid*, VIII (Tartu, 1990), 150, 151.

¹⁸ Helene Elisabeth von Parrot (1850-1936), snd von Rosen, abiellus 1878 Moritz Friedrich von Parrotiga, kes oli Georg Friedrich von Parroti pojapoeg, Friedrich Wilhelm von Parroti poeg, ning töötas Peterburis insenerina, tema vennapoeg Moritz von Parrot, samuti Venemaal elanud ja töötanud, oli Kuusna viimane omanik 1919.

Illustratsioon 3. Maali nr 1 reproduktsioon 1902: Bienemann, *Der Dorpater Professor Georg Friedrich Parrot*, tiitellehel.

maal nr 2 jõudis 2016. aastal ülikooli omandusse, oli selle päritolu ka suurema tähelepanu all. Nagu eespool mainitud, oli Liphartite tellimusel valminud kordusmaal hiljem Oettingenide omanduses Leipzigis.¹⁹ 1893 asus füüsikaproffessor Arthur von Oettingen²⁰ Tartu ülikooli venestamise tõttu elama ja töötama Leipzigisse ning võiks eeldada, et just niiviisi jõudis maal nr 2 Saksamaale. Leipzig on märgitud maali nr 2 asukohaks nii 1901 kui ka 1924 ilmunud Kügelgeni biograafiates, mõlemast väljaandest leiab ka Oettingenide käes olnud kordusmaali reproduktsiooni.²¹ Võrreldes 20. sajandi algul ilmunud reproduktsioonide alusel maale nr 1 ja nr 2, võib märgata erinevusi nii formaadis kui ka silmavaates ja käe detailides, kuid retušeeritud reprobe kvaliteet ei võimalda teha siinkohal olulisemaid järeldusi.

¹⁹ Bienemann, *Der Dorpater Professor Georg Friedrich Parrot*, 221.

²⁰ Arthur Joachim von Oettingen (1836–1920) oli tuntud baltisaksa füüsik, meteoroloog, muusikateoreetik, Tartu ülikooli kasvandik ja pikaajaline füüsikaproffessor.

²¹ Carl von Kügelgen, *Gerhard von Kügelgen, als Porträt- und Historienmaler* (Leipzig, 1901), 25. Leo von Kügelgen, *Gerhard von Kügelgen, ein Malerleben um 1800 und die anderen sieben Künstler der Familie* (Stuttgart, 1924), 88.

Illustratsioon 4. Rudolf Lepke oksjonimaja 1925. aasta kataloogist pärinev väljalõige maali tagaküljelt.

Maali nr 2 puhul osutus tähtsaks detailiks lõuendi tagaküljele kleebitud paberitükk (ill. 4), milles õnnestus tuvastada väljavõte Rudolf Lepke oksjonimaja 1925. aasta kataloogist.²² Kahjuks puuduvad oksjonikataloogis andmed müüja kohta, kuid tõenäoliselt liikus maal oksjonile 1920. aastal surnud Arthur von Oettingeni pärijate käest.²³ Samuti on teadmata, kas maal õnnestus müüa ning kes oli maali omanik 1925. aasta oksjoni järel. Seega on periood 1925. aastast kuni 1940. aastate II pooleni maali nr 2 eluloos veel valge ala.

Teise maailmasõja järel on maali nr 2 lugu seotud Zychlinskiite perekonnaga, sellekohane info on meile teada 2016. aasta müügiga seoses.²⁴ Juudi päritolu ärimees Miezyzlaw (Mike) Zychlinski rändas koos abikaasa Rita ja väikese tütreaga Saksamaalt USA-sse 1952. aastal, esialgu elati idarannikul, hiljem Californias. Perekonna pärimuse järgi rändasid 1952. aastal USA-sse ka maalid, sh Parroti portree, mille Zychlinski oli ostanud Teise maailmasõja järel Saksamaalt, võimalik, et Berliinist, kus ta pikemalt elas. Ei ole teada, et Zychlinski oleks olnud isiklikku seost Parroti või Tartu ülikooliga, tõenäoliselt oli see lihtsalt üks kena vana maal, mis nende eluruume kaunistas. Rita Zychlinski surma järel

²² Rudolf Lepke, *Rudolph Lepke's Kunst-Auctions-Haus, Gemälde alter Meister aus einer Kopenhagener Sammlung: im Auftrage der Danske Landmandsbank, einem norddeutschen Museum und anderem Besitz; Versteigerung Donnerstag, 10. Dezember 1925* (Berlin, 1925), 28. Oksjonikataloogis on Parroti portree kirje juures märge, et kunstiteadlane Hans Mackowsky kinnitab teose kohta esitatud andmeid.

²³ Arthur von Oettingeni üks poegadest tegutses arstina Berliinis. Toomas Pung, „Baltisaksa teadlasperekond von Oettingenid“, *Õpetatud Eesti Seltsi aastaraamat 2013* (Tartu, 2014), 63.

²⁴ E-kirjavahetus Linda Larsoniga, autori valduses.

2015. aastal otsustas tütar kunstiteosed müüki panna ja nii sattus Parroti portree kunstimüüja Linda Larsoni kätte, kes enne maali eBaysse müüki panekut võttis ühendust kleebiselt leitud nimetuse alusel Tartu Ülikooliga. Tänu sellele õnnelikule juhusele jõudiski Parroti portree Tartu Ülikooli. Maali nr 2 puhul kontrolliti võimalikku esinemist Teises maailmasõjas kadunud ning tagaotsitavate maalide nimekirjas, kuid tulemus oli negatiivne.²⁵ Nii Miezyślav kui Rita Zychlinski kannatasid holokaustis²⁶ ning see peaks samuti tõendama, et nad ei saanud teadlikult omada Teises maailmasõjas röövitud kunstiteoseid.

Uuringud ja uued tõlgendused

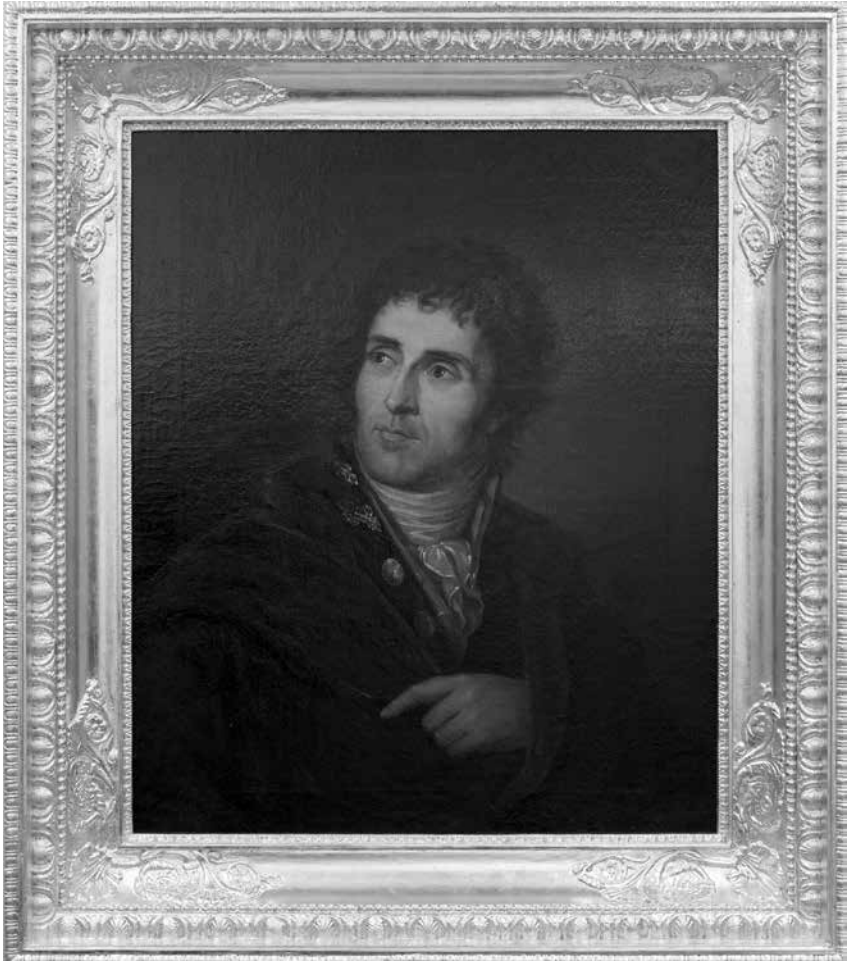
Nagu ikka, inspireerib millegi kaotamine ja leidmine meid olemasolevat uue pilguga üle vaatama ning hindama. Parroti maal suunas otsima sarnaseid portreetüüpe nii kunstnik Kügelgeni loomingus kui ka laiemalt ülikooli professorite ning rektorite pildiliste jäädvustuste seas. 19. sajandil ei olnud Tartu ülikoolil traditsiooni järjekindlalt rektoritest portreesid tellida, rektorid vahetusid kiiremini, nende ametiaeg oli lühem. 19. sajandi keskpaigas anti välja küll mitu graafikasarja professorite portreedega, kuid nende tellija ega initsiaator ei olnud ülikool, vaid kunstnikud-graafikud ise, kes nägid selles sobivat teenimisvõimalust.²⁷ Nii on ka Parrotist teada veel üks eluaegne graafikatehnikas portree, mis on rohkem unustusse vajunud ja vähem kasutamist leidnud – Johann Karl Emanuel von Ungern-Sternbergi joonistuse järgi valmis 1829. aastal litograafiatehnikas portree, mille näeme selleks ajaks juba endist Tartu ülikooli professorit eaka mehe-²⁸ Tartu Ülikooli kunstivarade hulka kuuluvad õnnekombel veel viis Kügelgeni autorlusega portreemaali: portreed Weimari klassikutest Johann Wolfgang von Goethest, Johann Gottfried Herderist ja Christoph Martin Wielandist, lisaks kunstimuseumi juhataja Karl

²⁵ Vt nt <https://www.kulturgutverluste.de/Webs/DE/Datenbanken/Index.html> (10.10.2018).

²⁶ Jewish Survivor Rita Zychlinski Testimony, <https://www.youtube.com/watch?v=F-0t1L3vEgqg> (10.10.2018).

²⁷ Anu Allikvee, „Litoportreed Tartu ülikooli õppejõududest“, *Baltisaksa portreekunst Eestis 1750–1900*, koost Anu Allikvee ja Anne Lõugas (Tallinn-Helsinki, 2002), 40.

²⁸ *Baltisaksa portreekunst Eestis 1750–1900*, 138. <http://muis.ee/museaalview/1489481> (10.10.2018).

Illustratsioon 5. USA-st ostetud Parroti portree ehk maal nr 2 pärast konserveerimist ja uuringuid (H. Hiiop, M. Kallas) uues ajastukohases raamis (T. Trikkant, Tartu Kõrgem Kunstikool).

Morgensterni ja antiigiuurija Karl August Böttigeri portreed.²⁹ Nime-
tatutest neli on maalitud enam-vähem ühes vahemikus (1808/09)
ning pakuvad head võrdlust 2016. aastal leitud Parroti portreele.³⁰

²⁹ *Dresdeni ja Peterburi vahel*, 47. Inge Kukk, „Weimari klassikute portreed Tartus – originaalid, repliigid või koopiad?“, *Tartu Ülikooli raamatukogu töid IX* (Tartu, 2000), 97–103.

³⁰ Pikemalt Parroti portree interpretatsiooni võimalustest vt: Ingrid Sakh, „Portrait of Georg Friedrich Parrot – lost, found and re-interpreted“, *Acta Baltica Historiae et Philosophiae Scientiarum* (2018).

Et saada juurde faktilist kinnitust USAst ostetud portree autori ja dateeringu kohta, tehti 2017. aastal tehnilised uuringud, millesse kaasati kõik ülikoolile kuuluvad Kügelgeni autorlusega maalid.³¹ Uuringute meeskonda juhtis Eesti Kunstiakadeemia professor Hilka Hiiop. Kõiki uurimisaluseid maale pildistati erinevas valguskiirguses (röntgen, UV, IR) ning analüüsiti värvikihist ja lõuendist võetud mikroproove. Uuringu eesmärk oli võrrelda kindla atribueeringuga Weimari klassikute jt portreede pigmentide koostist, alusmaalingut, lõuendikiudu, puitu jms tehnilisi detaile Parroti portree vastavate näitajatega. Samuti Parroti portreemaal konserveeriti (konservaaator Merike Kallas): maalitud pind puhastati vananenud lakikihist, parandati pisivigastused ning lõuend pingutati uuesti alusraamile. Olulisim leid oli konserveerimisel alusraamilt väljapuhastatud punane pliiaatsikiri: „Eigentümer A ... O Leipzig, Mozartstrasse“, mis kinnitas, et tegemist on maaliga nr 2. Tehnilistest uuringutest ei ilmenud detaile, mis ei oleks sobinud ajastuga (19. sajandi alguskümnenend), nii lõuendikiud kui ka pigmentide koostis vastas Kügelgeni ajastule. Suurim erinevus seisneb maalingu viimistletuses. Nimelt on läbimaaling peenem ja mitmekihilisem Weimari klassikute portreedel, Parroti portree on tinglikult lihtsama teostusega, mis võib tuleneda kordusmaali olemusest. Vääristamiseks konserveeritud maali, otsustati maalile valmistada käsitööna uus ajastukohane raam. Raami tegi Tartu Kõrgema Kunstikooli lõputööna Tuuli Trikkant, kasutades eeskujuna teiste Kügelgeni portreede 1820. aastatest pärit raame, nende vormi ja tehnikaid. Raamil on puidust välja freesitud profilliist, tapitud nurgad, dekoreeritud kompost vormitud jooksvate ornamendiribadega ja nurgaornamentidega ning viimistletud on raam lehtkullaga (ill. 5).

Uuringud ja konserveerimine said tehtud küllalt lühikeses ajavahemikus, sest eesmärk oli 2017. aastal Parroti 250. sünniaastapäeval maali eksponeerida, mis ka õnnestus.³² Uuringute projekt pälvis ka 2018. aastal Muuseumiroti konserveerimistöö nominatsiooni. Parro-

³¹ Põhjalikuma ülevaate teostatud tehnilistest uuringutest leiab muuseumi veebilehelt: <https://www.kunstimuuseum.ut.ee/et/content/s%C3%A4ilitamine-ja-konserveerimine> (10.10.2018).

³² G. F. Parroti portreed ja selle uuringute tulemusi tutvustati esmalt näitusel „Maali lahkamine. G. F. Parroti portree“ (kuraator Ingrid Sakh) 5.07.–3.09.2017 TÜ vanas anatoomikumis.

ti portree leidmise järgse aastaga jõuti teha palju, maal on saanud kinnitatud identiteedi ja atribueeringu, konserveeritud ja heas seisundis, uues raamis ning ka juba näitusel eksponeeritud. Uuringute käigus kogutud andmestik pakub aga veelgi võimalusi teha olulisi järeldusi 19. sajandi kunstniku Kügelgeni loomemethodite ja maali- tehnika kohta. Samuti ootab Parroti maal värskemat interpreteerin- gut professorite portreede kontekstis ning ehk toob tulevik selgust ka esmamaali saatuse kohta.

Ingrid Sahk, MA, on Tartu ülikooli muuseumi kuraator.

Lisa 1. Georg Friedrich Parroti portree versioonid 19. sajandist

1. F. G. von Kügelgen, 1803–1804, õli, lõuend, esmavariant, nn maal nr 1. *Asukoht teadmata*.
2. F. G. von Kügelgen, 1803–1820, õli, lõuend, autorikordus, nn maal nr 2. *Tartu Ülikooli kunstimuuseum, KMM MA 267*.
3. F. G. von Kügelgen, 1803–1804, joonistus, pastell, süsi, 22 × 17 cm. *Asukoht teadmata. Vt: Dorothee von Hellermann, Gerhard von Kügelgen (1772–1820): das zeichnerische und malerische Werk (Berlin, 2001), 195*.
4. A. Hellbach, J. K. E. von Ungern-Sternbergi järgi, litograafia, 1829, 22,2 × 17,7 cm. *Eesti Kunstimuuseum, EKM G 3690; Eesti Ajaloomuuseum EAM G 4905*.
5. W. Krüger, Karl August Senffi järgi, 1830. aastad, litograafia. *Asukoht teadmata. Vt: W. Neumann, Lexikon Baltischer Künstler (Riga, 1908), 150*.
6. P. Smirnov, F. G. von Kügelgeni järgi, litograafia, 1853, kaks seisundit. *Eestis erinevates kollektsioonides, vähemalt 11 ex.: Tartu Ülikooli raamatukogu, Tartu Ülikooli muuseum, Tartu Lin- namuuseum, Eesti Ajaloomuuseum, Eesti Rahva Muuseum*.
7. J. Hagen-Schwarz, F. G. von Kügelgeni järgi, õli, lõuend, 1850. aastad? *Voroneži kunstimuuseum, Venemaa*.

Portrait of Georg Friedrich Parrot by Franz Gerhard von Kügelgen—a story of its wanderings and discovery

INGRID SAHK

University of Tartu Museum

The article focuses on a portrait of Georg Friedrich Parrot that has been our main source about the appearance of the famous rector and professor of physics. However, the portrait painted by the artist Franz Gerhard von Kügelgen was lost for the past 100 years until it reached the University of Tartu thanks to a lucky chance in 2016. Finding the painting initiated a research project to clarify and verify the provenance and identity of the recovered piece of art.

Initially, there were two versions of the same portrait. The hypothesis that was proved during the research was that in 2016 the University of Tartu acquired not the first version of the portrait painted around 1803 but its replica painted in later years and commissioned by von Liphart. The replica (painting No. 2) was brought to Germany in the late 19th century and travelled to the US after World War II with the Zychlinski family who were also the last owners of the painting.

Technical research (X-ray, UV, IRR, microsampling etc.) that also involved five other paintings by Kügelgen proved that the portrait of Parrot has been painted in the early 19th century and features many similarities with other portraits by the same artist. The painting underwent conservation and was displayed with a new golden frame at the exhibition dedicated to the 250th birth anniversary of Georg Friedrich Parrot in 2017.